

Memo

aan: Stuurgroep Forum standaardisatie
kopie:
van: ir. J.P. Eelants
datum: 19 mei 2011
nummer: 2748/0532/JPE//nh
onderwerp: Aanvraag VISI-systematiek open-standaard

Over CROW

CROW is het nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. De essentie van de missie van CROW is 'praktische kennis direct toepasbaar'. CROW ontwikkelt, verspreidt en beheert praktische kennis voor beleidsvoorbereiding, planning, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud.

CROW biedt professionals technische en specialistische kennis over infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Dat gebeurt in de vorm van software, standaarden, regelgeving en publicaties (bijvoorbeeld: handleidingen, richtlijnen en aanbevelingen). Zij ontvangt hiervoor geen subsidies van andere partijen. CROW en haar stakeholders streven ernaar dat CROW zelf haar projecten kan financieren door goede producten te creëren waaruit inkomsten gegenereerd kunnen worden voor financiering van projecten.

Het bevorderen van uniformiteit, transparantie en efficiency staat centraal. CROW werkt daarvoor samen met belanghebbende partijen. Onder meer met het rijk, provincies, gemeenten, adviesbureaus, bouwbedrijven, toeleveranciers en vervoersorganisaties.

CROW staat voor haar producten en draagt actief zorg voor een goede implementatie in de bouwsector. Een aantal voorbeelden zijn het RAW-standaardbestek dat CROW al 35 jaar voor de GWW sector beheert en exploiteert en de UAV-GC, de standaard voorwaarden voor geïntegreerde bouwcontracten, die zij in 2001 zeer succesvol heeft geïmplementeerd. Beide contractvormen worden in 90 – 95% van de bouwcontracten in de Grond- Weg en waterbouw gebruikt.

Over VISI

Eenvoudig gezegd heeft VISI tot doel eenduidige en uniforme afspraken te maken over de (digitale) communicatie op raakvlakken tussen partijen in bouwprojecten. Deze afspraken moeten ertoe leiden dat partijen elkaar 'blindelings kunnen vinden'.

De VISI-standaard is gratis te downloaden op de website van CROW (www.crow.nl/visi) en vrij in te zien. Aan het gebruik van de standaard voor implementatie in software zijn geen voorwaarden verbonden.

Partijen die de software gebruiken en VISI-communicatie toepassen, de zgn. VISI-gebruikers, kunnen VISI vrij gebruiken binnen de eigen organisatie. Indien VISI voorgeschreven wordt aan andere organisaties, bijvoorbeeld in bouwprojecten t.b.v. contractcommunicatie, wordt in sommige gevallen een financiële bijdrage gevraagd om beheer, onderhoud en verbetering van de VISI-standaard te bekostigen. In deze gevallen neemt de rol van CROW als beheerder en bewaker van de standaard namelijk toe.

De doelstellingen van VISI is, zoals hierboven beschreven, het bewerkstelligen van eenduidige en uniforme communicatie tussen de bouwende partijen. Dit reikt verder dan het toepassen van

een applicatie waarin de VISI-standaard wordt toegepast. De standaard zelf is zeer flexibel opgesteld en eenieder kan de communicatie inrichten zoals men dat wilt. Binnen bouwprojecten is echter voor 80% sprake van communicatie volgens standaardpatronen die voor alle bouwprojecten hetzelfde is ongeacht de samenwerkende partijen. Deze communicatiepatronen zijn vastgelegd in raamwerken die CROW daarvoor beschikbaar stelt, beheert en actualiseert. De betreffende partijen gebruiken het VISI-merk waarmee zij waarborgen geeft aan de contracterende partij(en) dat zij niet alleen de VISI applicatie gebruiken maar de gehele VISI-standaard op de juiste wijze toepassen met de intentie een eenduidige en uniforme communicatie tussen de bouwende partijen te bewerkstelligen. Deze waarborgen hebben betekenis omdat CROW hiervoor afspraken (de gebruikersovereenkomst) met hen heeft gemaakt en daarvoor de nodige ondersteuning verleent, zoals

1. generieke raamwerken met gestandaardiseerde communicatie patronen in bouwprojecten;
2. gebruik van VISI-merken, die onder controle van CROW staan en waarbij zij waarborgen geeft op interoperabiliteit, compatibiliteit en goed gebruik van de standaard;
3. Ondersteuning bij implementatie en gebruik, b.v. door consultatie en helpdesk.
4. Deelname aan cursussen;
5. Toetsen van zelfgemaakte projectspecifieke raamwerken;
6. Gratis deelname aan communities van VISI voor uitwisselen van kennis en ervaring en beïnvloeden VISI-agenda en besluitvorming.

CROW vraagt voor deze aanvullende diensten een financiële bijdrage van de gebruiker en bekostigt daar tevens de verdere ontwikkeling en het beheer van de VISI-systematiek.

Keuze voor het betalingssysteem

Sinds 2002 is in de VISI-groepen gediscussieerd over de betalingswijze. Er is gezocht naar een zo eenvoudig en toegankelijk mogelijke wijze om inkomsten te kunnen genereren ten behoeve van beheer en ontwikkeling van de VISI-standaard.

Hiervoor zijn door de VISI-groepen een aantal uitgangspunten vastgesteld voor het exploitatiemodel:

- één systeem dat op iedere organisatie van toepassing kan zijn
- het systeem moet transparant zijn
- dicht op de relatie met gebruiker
- belasten naar gebruik, waar nodig afgetopt
- eenvoudig administratief verwerkbaar voor alle partijen
- zo laag mogelijke administratieve lasten, zowel bij CROW als gebruiker
- drukkend op de projectbegroting
- in 2012 kostenneutraal beheer van VISI
- niet meer geldstromen dan strikt noodzakelijk
- accountantsproof
- toekomstbestendig

Voor de exploitatie van VISI zijn in het verleden in diverse VISI-gremia de volgende mogelijkheden onderzocht, geanalyseerd en besproken, alvorens tot het huidige systeem van opdrachten te komen:

- Betalen voor deelname aan besluitvorming
- Projectfinanciering
- Open source versus gesloten standaard
- Licenties

- Abonnementsafdracht
- Afdracht 0,15 %

Door deze besluitvorming in de afgelopen tien jaar zijn de verschillende opties reeds beperkt.

Tot 2007 is VISI gefinancierd uit een combinatie van bijdragen van VISI-projectgroepleden, verschillende fondsen (FCO, O&O) en eigen middelen van CROW (Investeringsfonds). De fondsen (FCO, O&O) hebben vanaf 2007 geen financiering meer beschikbaar gesteld. Andere financiers wilden in dezelfde tijd de projectfinanciering omzetten naar een marktmodel (b.v. Gemeentewerken Rotterdam).

Er is gekozen is om een zo eenvoudig mogelijk geldstroom op gang te brengen. Het heeft geen zin om via VISI-softwareleveranciers én gebruikers extra geldstromen te genereren als de kosten daarvan uiteindelijk toch bij de gebruiker gelegd worden. Het wordt ook als ranspanter ervaren om één geldstroom te realiseren waaruit de beheer- en ontwikkelkosten betaald kunnen worden.

Daarom is in 2009 door de Kerngroepen besloten aan licentiehouders geen bijdragen te vragen en slechts één inkomstenstroom op gang te brengen via de VISI-gebruikers. Dit was een bevestiging van in de beginfase gemaakte afspraken dat softwareleveranciers geen licentiekosten hoeven te betalen, om de investeringsbereidheid van leveranciers in VISI te vergroten. Een betaling via VISI-softwareleveranciers, dat voor gebruikers vaak veel logischer zou zijn, zou namelijk een (te) grote last leggen op de ontwikkeling van VISI-software omdat daarmee de investeringskosten voor leveranciers erg hoog worden voor de beperkte afzetmarkt in de bouw.

Twee jaar lang heeft CROW geprobeerd abonnementovereenkomsten met gebruikers af te sluiten. Bedragen verschilden van € 500 tot € 5.000, afhankelijk van het aantal users in een organisatie. Echter na 2 jaar kon over 2008 slechts €11.000 aan abonnementsinkomsten geboekt worden!

Hierna is een afdracht van 0,15% voorgesteld. Ondanks dat ook toentertijd werd ingeschat dat dit de acceptatie van VISI zou bemoeilijken, was dit, na analyse van projecten die met VISI zijn gerealiseerd, de enige optie die voldeed aan de doelstelling om binnen drie jaar (15 jaar na start van het VISI programma!) minimaal de beheerkosten te kunnen dekken. CROW zei een extra investering toe om daarmee de verhoogde implementatie-drempel door middel van promotie, begeleiding en marketing te geaccepteerd te krijgen. Sindsdien is het gebruik van VISI verdubbeld.

Andere opties

Uit BOMOS valt af te leiden dat een geldbijdrage door deelnemers aan de besluitvorming de voorkeur heeft boven het eerder beschreven model. Dit is weliswaar een beperking in de 'openheid' van de standaard maar voor de sector wellicht makkelijker te accepteren. CROW en haar stekaholders hebben echter al in een ver verleden kenbaar gemaakt dit niet een goed samenwerkingsmodel te vinden met haar partners. Onmiskenbaar gaan dan andere belangen een rol spelen in de besluitvorming dat het algemeen belang van de sector in de weg kan staan.

Dit alles op een rijtje zettend maakt dat de afdracht van 0,15% door de VISI-groepen nog het meest reëel wordt geacht.